

Зміст

Передмова	7
ЧАСТИНА 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	9
Тема 1. Сутність та предмет аудиту	9
1.1. Розвиток ринкових відносин і передумови та історія виникнення аудиту	9
1.2. Контроль в системі управління економікою. Форми контролю	12
1.3. Сутність та місія аудиту в сучасному суспільстві.	18
1.4. Предмет і метод аудиту	34
1.5. Види аудиту та аудиторських послуг	40
1.6. Стандарти і вимоги до державного і незалежного професійного аудиту	48
<i>Питання для самоконтролю</i>	53
ЧАСТИНА 2. ОСНОВИ ДЕРЖАВНОГО АУДИТУ	54
Тема 2. Теоретичні засади державного аудиту	54
2.2. Сутність державного аудиту	54
2.2. Суб'єкти державного аудиту	60
2.3. Стандарти державного аудиту	64
2.3.1. Принципи державного аудиту.	64
2.3.2. Загальні стандарти аудиту	66
2.3.3. Стандарти проведення державного аудиту	71
2.3.3.1. Стандарт «Планування»	73
2.3.3.2. Стандарт «Нагляд за проведенням аудиту»	74
2.3.3.3. Стандарт «Аналіз і оцінка системи внутрішнього управління і контролю, яка застосовується на об'єкті, що перевіряється».	75
2.3.3.4. Стандарт «Дотримання законів і нормативних актів»	76
2.3.3.5. Стандарт «Доказова інформація»	78
2.3.3.6. Стандарт «Аналіз фінансових звітів».	79
2.3.3.7. Стандарт «Правила складання звітів»	79
<i>Питання для самоконтролю</i>	86
Тема 3. Методика проведення органами державної контрольно-ревізійної служби фінансового аудиту	87
3.1. Мета, основні завдання та складові державного фінансового аудиту суб'єктів господарювання	87
3.1.1. Загальні положення	87

3.1.2. Планування державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання	90
3.1.3. Підготовка програми проведення державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання.	92
3.1.4. Перевірка факторів ризику	99
3.1.5. Звітування про результати державного фінансового аудиту суб'єктів господарювання	100
3.2. Порядок проведення органами державної контрольно-ревізійної служби державного фінансового аудиту окремих господарських операцій	102
3.3. Методика організації та проведення державного аудиту фінансової та господарської діяльності бюджетних установ України.	104
<i>Питання для самоконтролю</i>	<i>133</i>
Тема 4. Методика проведення органами контрольно-ревізійної служби аудиту ефективності	134
4.1. Аудит ефективності виконання місцевих бюджетів	134
4.1.1. Попередній аудит ефективності виконання місцевого бюджету.	137
4.1.2. Проведення аудиту ефективності виконання місцевих бюджетів та реалізація результатів аудиту	139
4.2. Методологічні основи проведення аудиту виконання бюджетних програм	144
<i>Питання для самоконтролю</i>	<i>159</i>
Тема 5. Методика проведення Рахунковою палатою України аудиту ефективності використання держаних коштів	160
5.1. Загальні положення та суть аудиту ефективності використання держаних коштів.	160
5.2. Етапи аудиту ефективності використання державних коштів	164
5.2.1. Планування аудиту ефективності	164
5.2.2. Виконання аудиту ефективності використання державних коштів	167
5.2.3. Звітування про результати аудиту ефективності використання державних коштів	171
5.2.4. Перевірка виконання пропозицій за результатами аудиту	174
<i>Питання для самоконтролю</i>	<i>175</i>
ЧАСТИНА 3. НЕЗАЛЕЖНИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ АУДИТ	177
Тема 6. Регулювання аудиторської діяльності та її інформаційне забезпечення	177
6.1. Регулювання аудиторської діяльності в умовах ринку. Аудиторська палата України. Професійні об'єднання аудиторів	177
6.2. Сертифікація та підвищення кваліфікації аудиторів. Реєстр аудиторських фірм та аудиторів	185
6.3. Контроль якості професійних аудиторських послуг	191
<i>Питання для самоконтролю</i>	<i>200</i>

Тема 7. Аудиторські послуги	201
7.1. Перелік видів аудиторських послуг та їх відображення в українському законодавстві	201
7.2. Консультування в різних галузях діяльності	205
<i>Питання для самоконтролю</i>	206
Тема 8. Методичні прийоми та процедури аудиту фінансової звітності	207
8.1. Мета і завдання аудиту фінансової звітності	208
8.2. Призначення основних компонентів фінансової звітності та особливості перевірки	216
8.3. Етапи аудиту фінансової звітності	225
8.4. Методи аналізу фінансової звітності	230
8.5. Зміст та основні процедури аналізу фінансово-господарської діяльності за даними бухгалтерської звітності	231
8.6. Методика проведення аудиту фінансового стану підприємств. Оцінка оборотності майна підприємств	233
<i>Питання для самоконтролю</i>	240
Тема 9. Аудиторський ризик та суттєвість в аудиті	241
9.1. Система економічних ризиків і місце в ній аудиторського ризику	241
9.2. Сутність аудиторського ризику	248
9.3. Суттєвість та її вплив на аудиторський ризик	251
<i>Питання для самоконтролю</i>	260
Тема 10. Планування аудиту	261
10.1. Сутність та мета планування	261
10.2. Етапи аудиту та їх характеристика	265
10.3. Ознайомлення з бізнесом замовника	269
10.4. Підготовка і складання загального плану та програми аудиту	275
10.5. Стратегія аудиту	280
<i>Питання для самоконтролю</i>	282
Тема 11. Аудиторські докази та робочі документи аудитора	283
11.1. Суть, об'єкти та види аудиторських доказів	283
11.2. Джерела аудиторських доказів, прийоми і способи їх одержання	286
11.3. Помилки та шахрайство. Виправлення помилок і зміни в облікових оцінках	290
11.4. Робочі документи аудитора	301
<i>Питання для самоконтролю</i>	310
Тема 12. Аудиторський висновок та інші підсумкові документи	311
12.1. Аудиторський висновок та загальні вимоги до нього	311
12.2. Структура аудиторського висновку	313
12.3. Види аудиторських висновків та їх зміст	315
12.4. Порядок складання та подання аудиторських висновків	323
12.5. Аудиторський звіт	328

12.6. Події після дати балансу в аудиторському висновку	330
12.7. Рішення користувачів звітності за результатами аудиту	335
<i>Питання для самоконтролю</i>	<i>338</i>

Тема 13. Система контролю якості професійних аудиторських послуг	339
13.1. Побудова внутрішньої системи контролю якості аудиторських послуг	339
13.2. Зовнішній контроль якості аудиторських послуг	356
13.3. Відповідальність суб'єкта аудиторської діяльності.	365
13.4. Огляд європейського досвіду організації контролю якості аудиторських послуг.	370
<i>Питання для самоконтролю</i>	<i>378</i>

ЧАСТИНА 4. ВНУТРІШНІЙ АУДИТ 379

Тема 14. Внутрішній аудит, його сутність, об'єкти і суб'єкти	379
14.1. Становлення, тенденції розвитку та актуальність внутрішнього аудиту	379
14.2. Сутність внутрішнього аудиту	382
14.3. Внутрішній аудит у корпоративному управлінні	393
14.4. Місце внутрішнього аудиту в системі контролю	396
<i>Питання для самоконтролю</i>	<i>402</i>

Тема 15. Методичні прийоми внутрішнього аудиту	403
15.1. Прийоми та методи внутрішнього аудиту	403
15.2. Принципи внутрішнього аудиту	411
15.3. Аудиторські докази	414
15.4. Стандарти внутрішнього аудиту	416
15.5. Проведення заходів внутрішнього аудиту	426
15.6. Організація служби внутрішнього аудиту	432
<i>Питання для самоконтролю</i>	<i>435</i>

Тема 16. Реалізація результатів внутрішнього аудиту	436
16.1. Узагальнення результатів внутрішнього аудиту	436
16.2. Організація внутрішньої аудиторської перевірки ефективності СВК бізнес-процесів компанії	444
16.3. Проведення аудиторських процедур	448
16.4. Робота СВА з матеріалами аудиту після затвердження остаточної редакції «Аудиторського звіту».	451
<i>Питання для самоконтролю</i>	<i>452</i>

Додатки	453
--------------------------	------------

Передмова

Сучасний етап розвитку ринкових відносин в Україні характеризується інтеграцією у міжнародний економічний простір, створенням акціонерних товариств.

У 2008 році наша країна вступила до Світової торгової організації (СОТ). До розвитку вітчизняної економіки почали залучати як внутрішніх, так і зовнішніх інвесторів, кредиторів. Все це вимагає достовірної інформації про фінансово-майновий стан, перспективу розвитку та фінансову стабільність.

Фінансові та будівельні «піраміди», рейдерство не сприяють інвестиційній привабливості економіки. За даними Держкомстату, частка тіньової економіки складає 17—20%, що практично відповідає рівню тінізації італійського бізнесу. У 60 млрд дол. оцінюють експерти тіньовий ринок в Україні¹.

Україна в рейтингу по індексу сприймання корупції Transparency International займає 118 місце з 180 країн, простоти ведення бізнесу — 139-е місце з 178, простоти сплати податків — 177-е місце з 178².

За рівнем корумпованості країна у 2008 році досягла 134 місце у світі³.

Згідно досліджень дві треті українців давали хабарі, а 85% опитуваних вважали. Що корупція розповсюджена по всій Україні⁴.

Ось чому зростає значення аудиту у наданні достовірної та неупередженої інформації користувачам, бізнесу а разом з цим і підготовки фахівців.

Вивчення аудиту як самостійної дисципліни викликало потребу видання спеціальних підручників. Якщо у 90-х роках підручників майже не було, то у 2000—2007 роках з'явилась маса вітчизняних навчальних посібників. Нажаль, майже всі вони не відповідають сучасним умовам.

У 2007—2009 роках Аудиторська Палата України здійснила ряд серйозних доповнень у закон «Про аудиторську діяльність» по підвищенню якості аудиту та інші зміни.

¹ Цифра недели. — Киевский телеграф, 25—31 января, 2008 г.

² Ю. Полунев. Прорыв умер. Да здравствует прорыв! — Зеркало недели, 9 февраля 2008 г.

³ Коротко. — Голос України, 24 вересня 2008 р.

⁴ Положительная тенденция? — Зеркало недели, 15 листопада, 2008 р.

У 2006 році Міністерство освіти і науки України затвердило «Освітньо-професійну програму підготовки бакалаврів за спеціальностями напряму 0501 — «Економіка і підприємництво», згідно якої вводиться курс «Аудит» і «зникає» «Організація і методика аудиту».

Автори підготували і надрукували серію підручників з аудиту: «Аудит» (2002 р.), «Організація і методика аудиту» (2003 р.), «Менеджмент і аудит іноземних інвестицій в Україні» (2005 р.), «Практичний курс внутрішнього аудиту» (2008 р.)

Мета курсу є оволодіння базовими теоретичними знаннями та набуття практичних навичок проведення аудиту, виконання інших видів аудиторських послуг.

Завданням є засвоєння теоретичних засад функціонування аудиту як системи незалежного фінансового контролю; опанування законодавчих актів, нормативно-інструктивних документів, міжнародних стандартів аудиту, Кодексу професійної етики аудиторів; набуття практичних навичок з організації та планування аудиту, виконання комплексу аудиторських процедур, надання аудиторських послуг, оформлення робочих та підсумкових документів аудитора.

Предметом дослідження є методологія і методика аудиту.

Аудит ґрунтується на матеріалах інших економічних дисциплін (бухгалтерського обліку, економічного аналізу, фінансів, статистики тощо). При викладанні навчального матеріалу слід користуватись нормативно-правовими актами, періодичними виданнями, Інтернет.

Поточний контроль за роботою студентів здійснюється шляхом оцінки знань на практичних заняттях, а на підсумковому контролі проводиться іспит.